

L' ART DEL PAGÉS

SECCIO DOCTRINAL, AGRONÓMICA Y BIBLIOGRÁFICA.

FRAUS EN LOS VINS

A pesar de tot lo manifestat en los números anteriors, continúa sense treba la importació de vins artificials, aumenta sa fabricació y segueix lo frau.

En vista de tot aixó, lo Director de L' ART DEL PAGÉS convida á tots sos lectors y demás personas que vulgan honrarlo, dispensantli lo favor d' assistir á la «Conferencia pública» que donará á dos quarts de quatre de la tarde del divendres vinent, dia 2 d' Abril, en l' Institut agrícola catalá de Sant Isidro, (Porta-ferrissa, 21, primer, ahont de paraula ampliará las ideas emesas en aquest periódich, á fi de conjurar en lo possible la ruina que amenassa á la producció vinatera de nostre país.

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRACTICA.

La cals contra 'l mildiu.

La Comissió organitzadora del concurs internacional d'aparatos anticriptogàmichs ó insecticidas celebrat durant lo present mes de Mars, en la Escola de viticultura y enología de Conegliano (Italia) ha publicat las conclusions relatives á la aplicació de la lletada de cals contra lo *mildiu*, deduhidas per lo doctor Cuboni, professor de patología vegetal en la esmentada Escola. Aqueixas conclusions son las següents:

1.ª La lletada de cals en la proporció de 3 á 4 per 100, ó sia la cals ordinaria amarada y deixetada en la proporció de 3 á 4 kilógrams per hectólitre d' aygua (de vuit á deu lliuras de cals per mitja carga d' aygua próximament), remullant ab ella las fullas dels ceps, de manera que sa superficie quedi lleugerament blanquejada, preserva del *mildiu* á ditas fullas.

2.ª Deurán repetir-se aqueixas aspergions sempre que la cals distribuhida anteriorment desapareixi á consecuencia de las plujas.

3.ª La lletada de cals deurá aplicarse avans de que se hagi extés lo parássit per las fullas, lo que ordinariament no sol succehir en nostre país fins los mesos de Juliol y Agost. Bastará, per lo tant, comensar aqueixas aspergions sobre las fullas en lo mes de Juny, puix que aixís no malmeterá la cals los brots tendres.

4. En quant se comensi l' aspergió de las fullas ab la lletada de cals, será inútil l' us del sofre pera defensar los ceps contra l' *oidium* (malura vella); lo tractament ab lo sofre se podrá aplicar un ó dos cops durant la primavera als brots tendres, avans d' emplear la lletada de cals.

SECCIÓ DE VARIETATS.

Heus aquí lo temps que dura 'l prenyat en las principals femellas d' animals doméstichs:

	Temps mes curt.	Mitx.	Lo mes llarch.
Euga.	287 dias.	330 dias.	419 dias.
Burra.	305 »	348 »	391 »
Vaca.	240 »	280 »	321 »
Cabayovella.	146 »	150 »	160 »
Truja.	109 »	114 »	123 »
Gossa.	55 »	60 »	63 »
Gata.. . . .	48 »	50 »	56 »
Cunilla.. . . .	29 »	30 »	31 »

Lo número de pulsacions per minut que experimentan los mateixos en l' estat de salut, es lo següent:

Cavall.	de 36 á 40
Mula y ase.	de 46 á 50
Bestiar boví.	de 45 á 50
Id. de llana y cabrúm.	de 70 á 80
Porch.. . . .	de 70 á 80
Gos.	de 90 á 100

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRÍCOLAS.

Associació literaria de Girona.—La Directiva anuncia que 'l Jurat especial que 's nombrá pera fallar sobre las memorias presentadas obtant al premi ofert per la Societat d' Amichs del País, que quedaren pendents en l' ultim Certàmen, ha emés ja son fallo, cencedint lo referit premi á la memoria que dú per titol: *La provincia de Girona bajo el concepto de la Agricultura* y per lema: «Merece bien de la patria quien halla el medio de producir dos hojas donde no crecia mas que una.»

Conferencias agrícolas.—En la conferencia pública inaugural que á las nou de la nit del dia primer del pròxim mes, celebrarà la Associació de Enginyers Industrials, lo soci don Mariá Capdevila y Pujol, Enginyer pensionat per nostra Excelentísima Diputació provincial pera l' estudi de la agricultura é industrias agrícolas, llegirá una interessant Memoria sobre 'l cultiu de la Cotufa ó patata de canya, coneguda en francés per *Topinambour*; determinarà las importantíssimas ventatjas que reportaria á Espanya son cultiu y destilació pel nou procediment, y com apèndix de tan modern estudi, farà breus indicacions sobre las bases en que 's funda la fabricació del nou producte anomenat *succe maltosa*.

Cultiu y explotació del ramí.—La Comissió encarregada per los Instituts de Foment del Treball Nacional, y Agrícola Catalá de Sant Isidro, de estudiar medis pera 'l cultiu y la explotació industrial del *ramí*, prepara en la actualitat, á fi de publicarla aviat, una Memoria ó Cartilla de instruccions, que en llenguatge senzill y al alcans de tota classe de personas, posi de manifest la facilitat de aclimatació y de cultiu d' aquell preciós textil, aixís com los grans rendiments que pugui oferir als terrenos y l' immens camp que obri á la industria, per las múltiples aplicacions que de sa fibra puguin ferse.

En tant se difundeixin los coneixements adquirits, y 's veu si es possible constituhir per los mateixos productors una Societat, que emprengui los convenients ensaigs pera 'l major éxit de las operacions industrials; la Comissió, desitjant procedir ab acert, prega als agricultors que hagin practicat ensaig sobre la aclimatació y cultiu del *ramí*, la remisió á la mateixa de tots los datos convenients pera estudiar los resultats obtinguts, é igual petició dirigeix als Enginyers que 's dediquin al cultiu y transformació de dita planta, y als constructors que hagin construït ó tinguin en construcció, ó be en estudi alguna máquina pera l' escorxament del *ramí*.

La mateixa Comissió s' ha dirigit á las Diputacions provincials y als Municipis exposant la conveniencia de que en los jardins públics se formin criaders de ramí pera donar de franch als agricultors arrels y esqueixos pera la propagació de dit conreu.

Lliure transport de plantas.—La *Florestal*, societat domiciliada en Barcelona y de la que forman part casi tots los arboricultors, horticultors y floricultors de Catalunya, ha elevat una rahonada exposició al ministre de Foment, encaminada á demanarli que cessi la situació anómala en que 's troban los negociants en plantacions, á consecuencia de las disposicions que 's posaren en vigor per créuerlas encaminadas á impedir la propagació de la plaga filoxérica; disposicions que impideixen lo lliure tráfeh y transport d' arbres, flors y hortalissas.

Los exponents crehuen que las disposicions avuy vigents deurian esser derogadas, y al efecte proposan: Que 'ls productes de la horticultura han de poguer circular lliurement, qualsevol que sia sa procedencia, segons ho estableix la ley; las plantas vivas procedents de criaders establerts en regions filoxeradas, haurian de poguer circular lliurement sempre y quan se destinessin á comarcas igualment filoxeradas y pera arribar al lloch de son destí no haguessin d' atravessar alguna regió indemne.

Tals son, dits en gros, los desitjos dels firmants de la exposició.
També la Comisió de cultiu y propagació del ramí s' ha dirigit al Govern demanant que 's modifiqui la llei de la filoxera, á fi de que, ab las precaucions necessaries, pogan importarse arrels de ramí d' Alger, Egipte y demás punts.

Nova tarifa de transport de vins.—No obstant los reduhits preus que pera 'ls transports de vins, estableix la tarifa especial B. V. número 1, combinada entre las Companyias de Tarragona á Barcelona y Fransa y de Almansa á Valencia y Tarragona, acordaren las duas Companyias, en son desitj de facilitar encara mes dits transports, anular per complert la classificació dels vins en la esmentada tarifa, substituhirla per altra que comensá á regir en 28 del mes que som, y que reportará indubtablement grans ventatjas als comerciants.

Reunió de viticultors.—Lo dia 15 del corrent tingué lloch la anunciada reunió en lo «Centre agrícola del Panadés» establert á Vilafranca, pera tractar de tot lo referent al *mildiu* y manera de combatre 'l. Feu ús de la paraula nostre distingit amic y subscriptor D. Modest Lleó, qui indicá los procediments empleats pera atacar dita plaga de la vinya y los gastos que ocasiona la práctica del procediment per medi del sulfat de coure (caparrosa blava) y la cals, los quals pujan á 11 pessetas per jornal de terra del país.

Transport de fruytas y llegums frescas—Las Companyias de Tarragona á Barcelona y Fransa, del Mitjdia de Fransa y de Paris á Lyó y al Mediterrani, han acordat un servey accelerat pera 'l trasport de fruytas y llegums frescas ab destí á Marsella facturadas al reduit preu que estableix la tarifa internacional E. M. L. número 9, P. V.

En las oficinas del Servey Comercial de la primera de ditas Companyias se facilitan al públich quants detalls se relacionin ab aquest trasport.

MERCATS, FIRAS Y CULLITAS.

Berga.—No havent pogut tenir lloch, per rahó del mal temps, durant los dias 13 y 14 del present mes la fira de Berga, l' Ajuntament de aquella població ha acordat que 's celebri en los dias 10 y 11 d' Abril vinent, que son lo dissapte y diumenge de Passió.

Guissona.—L' Ajuntament de Guissona, escoltant las indicacions de diferents vehins d' aquella vila y forasters concurrents á las molt anomenadas firas que de molt temps se venen celebrant lo dilluns següent al diumenge de Rams, acordá se celebri en lo mateix dia y que la que 's celebrava 'l dia de Santa Esperanza, 18 de Desembre, se verifiqui 'l diumenge avans del dia de Nadal.

Igualment ha acordat la creació de duas novas firas que 's celebrarán tots los anys lo diumenge avans de Carnestoltas y l' últim diumenge de Setembre.

Tots los bestiaris, sian de la classe que vulgan, que concorrin á ditas firas, estarán lliures de drets.

CORRESPONDENCIA.

Palma de Mallorca 18 de Mars.—Durant los dias 4, 5 y 6 d' aquest mes, regná aquí un fort vent de mestral y tramontana, que haurá deixat tristos recorts entre 'ls habitants d' aquesta illa. Grans son los danys que ha causat als arbres, de que tan poblats están nostres camps, essent las comarcas de Alavó, Binisalém, Inca y sobre tot Lloseta, las en que mes s' han esperimentat sos desastrosos efectes. Fa llástima veure com han quedat los hermosos admetllerárs, oliverárs y garroferáls d' aquellas encontradas, puix hi ha plantació que ha quedat destruhida en sas tres quintas parts.

Apenas amayná lo vent, cuan comensá á ploure copiosament durant tres dias, lo que fou certament ploure sobre mullat, ja que d' ensá que entrárem en aquest any no han passat tres dias consecutius sense ploure. Molts camps dels termes municipals de Inca, Petra y Manacor han quedat estanyats per espay d' una porció de dias. Tanta abundancia d' aygua ha impedit que durant los dos últims mesos que acaban de transcorre se poguessen donar á las vinyas las llauradas que en tal época requereixen.

La cullita d' admetllas promet poch á causa d' haver suferit cuan estavan los admetllers florits, las consecuencias de las geladas.

Apesar d' haver plogut tant, es general la escassés d' herbas y 'ls pagedos se vehuen precisats á tallar ramas d' ullastre si volen que 'l bestiar no 's resenti tant de la falta de pasturas.—J. M.ª C. y M.

Solsona 18 de Mars.—La fira del 15 no fou tan bona com esperavem, per haver plogut los dias anteriors, lo qual va impedir que la gent de lluny vingüés. Hi hagué pocas transaccions y los preus corrents en ella foren: Moltons, lo seu pés regia 'l preu á 7'50 rals la carnicera.—Anyells, á 8.—Cabras, á 4.—Cabrits, á 6.—Mulats, de 5 á 6 onsas: de 3 á 4 anys, de 8 á 10 onsas: de 5 á 6 anys de 8 á 9 onsas.—Bous pera 'l treball, de 7 á 8 onsas.—Vacas de 5 á 6.—Badells, de 2 á 3.—Nodriguers, de 15 á 20 pessetas los de 7 setmanas, puix d' altres classes no se 'n vengueren.

Los preus dels grans foren los mateixos que estamparem en lo número passat.—J. M.

TARONJAS.

Alcira.—Diuen de Alcira que s' animaren bastant en la anterior setmana las demandas de taronja, principalment pera l' interior de la Península y pera 'l Mitjdia de Fransa, regions las duas álas que 's porta en orri; pero que 'ls negociants d' aquesta fruyta lluytan ab una contrarietat sensible que dificulta sos negocis, com es la frequent falta de vagons pera fer

los trasports. Coneixem que aquesta deficiencia de material no es sols imputable á la línea de Almansa á Valencia y Tarragona, per la qual sols recorre un curt trajecte la taronja, sino que es culpa gran part d'altras líneas; pero sempre resulta que faltan vagons en los dias en que 's necessita extreure la taronja, y com per la índole de la mercaderia, la que no 's remet lo dia fixat en la demanda, no pot enviarse mes tart, perque 's rebutja, hi ha una pérdua pera 'l pais y 's crea una situació penosa á productors y negociants.

Liverpool.—A mitjants del mes passat lo mal temps retrassá la arribada d'alguns vapors que anavan carregats de taronja, per qual motiu pujaren los preus, y que á consecuencia d'haver després arribat fins 7 vapors á la vegada ab 33 000 caixas, y encara que sols hi havia descarregadas 25 mil pera la subasta del dia 15, los preus baixaren venentse als següents:

Caixas de 420, primeras y segonas, de 8'3 á 10 xelins; caixas de 490, de 6'6 á 7'9; caixas de 420 y 714 grans, de 10 á 13.

Y com los temporals de vents en Espanya han impedit la carga de molts vapors, per cual motiu las arribadas á Inglaterra serán mes escalonadas, es d' esperar pujin de nou los preus.

Marsella.—En carta de Marsella, fetsada 'l dia 13, se diu lo següent respecte al mercat de la taronja:

«Aquesta setmana hemestat baix la influencia que 'ns deixá 'l temporal. Lo fruyt acumulat en nostre mercat havia sentit sos efectes, y la realització ha sigut més difícil, venentse, segons son estat, més ó ménos be. Avuy podém senyalar una petita alsa, que s'anirà pronunciant quan vinga fruyta més fresca; per lo tant, los nous arribos tindrán bona acullida á preus més favorables. Per de prompte podriam augurar als remetents una bona venda sens interrupció, si 'l present mes no fos tant variable; aixís y tot, esperém veurer satisfetas nostras aspiracions, perque 'l consumidor no tindrà recurs á altra classe de fruyta fins que vingan las novas cullitas. La poma, que fins ara s'havia venut á preus módichs, es pera poch assequible en vista del alsa que ha suferit per la escassetat dels arribos; aixó contribuirá al major consum de la taronja. Dels mercats del interior nos comunican també que 's nota millor demanda, ab alsa marcada, tant en caixas com en orri.»

Soller.—Segons diuen d'aquesta població de Mallorca, la poca taronja que respectá l'ayguat, l'ha feta malbé la darrera ratxada de vent.

Valencia.—Ratlla ja en lo increible la exagerada competencia entaulada entre 'ls vapors que transportan fruyta desde Valencia als mercats inglesos. Lo flete de la caixa de taronja que havia baixat ja fins á un xelin, es avuy de nou penichs, segons uns, y de cinch, segons altres, ó sian dos rals y mitj per transport d'una caixa de taronja desde Valencia á Lóndres.

No 's pot demanar mes economia, y aixó redundará en benefici dels mercats importadors, ahont millorarà 'l preu d'aquell fruyt.

CALENDARI DEL PAGÈS.

MARS.

Arbres.—Fins en los paissos mes frèts s' acaba 'l temps de trasplantar-los, podarlos y sembrarlos de grana. Los arbres rehinosos, com los pins, se comensarán á trasplantar en aquet mes. A ultims del mateix, poden principiarse las corretjetas del taronjer y del oliver, y plantarse las que estigan arreladas.

Vinyas.—Se cavan las vinyas. Es molt convenient trafegar lo vi en aquet mes, porque no 's torni agre; se posa en botas bonas en las que s' hi fa cremar un lluet de sofra, se mantenen tapadas algunas horas, y passadas algunas altrás, s' hi posa 'l vi.

Oliveras.—Se podan las oliveras y se plantan las joves. Se feman ab terregada, banyas ó cuyros vells, y si pot ser ab pinyol ó ab una petita quantitat de las deixallas de las ayguas brutas del molí del oli, barrejjadas ab aygua.

Cuchs de seda.—Ahont brotin las moreras, s' han de posar los ous dels cuchs en lloch calent y algun tant humit, porque neixin.

Abellas.—A ultims d' aquest mes comensan á trevallar, per lo que convé examinar los ruscos y netejarlos. Si 'ls aixams son flachs, se 'ls hi posará un poch de mel. En aquet mes convé donar á las abellas un aixarop, compost de sucre, vi y mel, que s' posa en un plat aprop dels ruscos, á las deu del mati. Se 'ls hi dona duas vegadas, mitjansant dos ó tres dias de la una á la altre. Aixó purga las abellas malaltas y las fortifica á totes. També se 'ls hi ha de posar aygua aprop, si no n' hi tenen.